

КОНКУРС-КВЕСТ "РЕФОРМА - ШЛЯХ ДО ШКОЛИ МОЄЇ МРІЇ": ПІДСУМКИ

Гриценко Л.І. (Liudmyla I. Grytsenok) - науковий співробіт Лабораторії психології спілкування Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ, orcid.org/0000-0002-0055-

Юрченко В.І. (Viktor I. Yurchenko) - старший науковий Лабораторії психології спілкування Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, кандидат психологічних наук, доцент м. Київ, orcid.org/0000-0003-4378-9841

Конкурс-квест "Реформа - шлях до школи моєї мрії": підсумки та перспективи

Вступ

Лабораторією психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України в 2020 р. завершено Всеукраїнський експеримент «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій», започаткований згідно Наказу МОН України № 219 від 04.03.2016 р. «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі на базі загальноосвітніх навчальних закладів Дніпропетровської, Житомирської, Запорізької, Київської, Львівської, Хмельницької, Херсонської, Чернігівської областей та міста Києва».

На підставі подальших наказів МОН України (№ 1128 від 08.08.2017 р. «Про розширення бази проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій» та № 1197 від 18.08.2017 р. «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.08.2017 р. № 1128») експериментальна база була розширена до 55 закладів загальної середньої освіти, 3 закладів вищої освіти, 2 інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Цільовою групою експерименту є педагоги, батьки, учні закладів загальної середньої освіти.

Мета експерименту – упровадження системи технологій роботи з громадською думкою, орієнтованої на формування позитивного ставлення педагогічних працівників, учнівської молоді, батьків та широкої громадськості до освітніх інновацій: переходу загальноосвітніх навчальних закладів на 12-річний термін навчання, профілізації старшої школи, розширення практики громадсько-державного управління освітою.

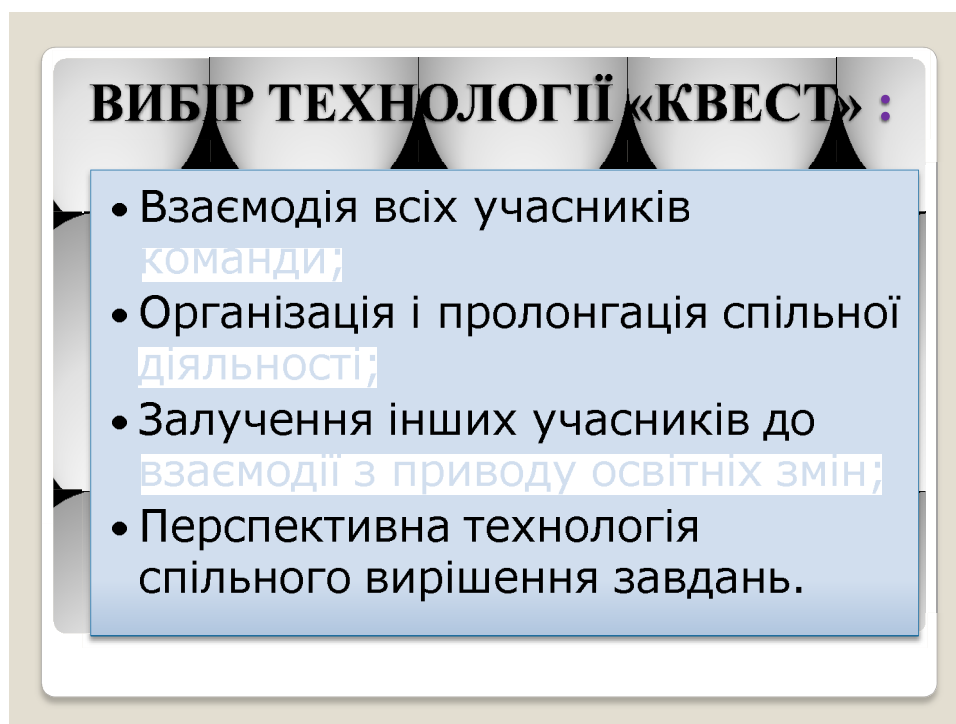
Всеукраїнський експеримент «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій» (2016-2020 рр.) здійснювався в 5 етапів:

- I. Підготовчий етап (лютий 2016 р. – грудень 2016 р.)
- II. Концептуально-діагностичний етап (січень 2017 р. – червень 2017 р.)
- III. Формувальний етап (вересень 2017 р. – червень 2018 р.)
- IV. Узагальнювальний етап (вересень 2018 р. – червень 2019 р.)
- V. Корегувальний етап (вересень 2019 р. – травень 2020 р.)

Основна частина

У межах V корегувального етапу Всеукраїнського експерименту співробітниками лабораторії психології спілкування розроблено і з 10 вересня 2019 р. по 15 квітня 2020 р. реалізовано соціально-психологічну технологію «Конкурс-квест: “Реформа - шлях до школи моєї мрії”».

Всеукраїнський конкурс-квест «Реформа – шлях до школи моєї мрії» (далі – Конкурс) присвячений проблемі реформування загальної середньої освіти в Україні відповідно до Закону України «Про освіту», Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» (2016) та Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково технічних розробок на період до 2020 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 р. (напрямок: «Проблеми розвитку особистості, суспільства, демографія та соціально-економічна політика»).

Слайд 1.

Головною **метою** Конкурсе-квесту як соціально-психологічної технології є привернення уваги громадськості до освітніх інновацій шляхом запровадження соціально-психологічної технології забезпечення ефективної підтримки вчителями, учнями та їхніми батьками реформи у сфері загальної середньої освіти.

Соціально-психологічна технологія на сьогодні не має однозначного визначення і зазвичай визначається як: сукупність методів, засобів організації діяльності з метою впливу на соціальні процеси і системи; організація цілеспрямованої взаємодії соціальних суб'єктів з метою здійснення суспільних перетворень; область знання, що розглядає питання створення, розповсюдження методів і процедур перетворювальної діяльності; сутнісна характеристика діяльності людини щодо цілеспрямованої трансформації соціальних суб'єктів [3].

Застосування соціально-психологічної технології Конкурсу-квесту, з урахуванням дотримання вимог до організації команд, процесуальної взаємодії, використання технік групової роботи та обов'язкового залучення кожного члена команди, було визначено нами як перспективне з точки зору встановлення та налагодження взаємодії учасників - суб'єктів освітнього процесу, яке відповідає вимогам конструктивності в організації взаємодії [3, с.100].

В останнє десятиліття Квест розглядається дослідниками освітніх процесів і практиками як ефективна форма популяризації гуманітарного знання [4].

Доцільність застосування саме такого засобу для формування позитивного ставлення до реформування світу і конкретних інновацій, передбачених реформою НУШ підтверджується і позицією відомого дослідника і теоретика шкільних реформ Майкла Фуллана. Фуллан вказує, що основу реформи повинні складати чотири правильні двигуни: побудова потенціалу, командна робота, педагогіка і системність [6, с. 83].

Впроваджувана технологія «Конкурс-квест» дозволяє обійти точки спротиву, підвищити рівень обізнаності, стимулювати стійкі проактивні позитивні ставлення до процесу впровадження освітньої реформи та підвищити їхню готовність до впровадження освітніх інновацій.

Основними **завданнями** конкурсу-квесту було визначено [1]:

1) Формування свідомої позиції педагогічної спільноти, учнів, батьків і громадськості щодо значення та необхідності реформування загальної середньої освіти;

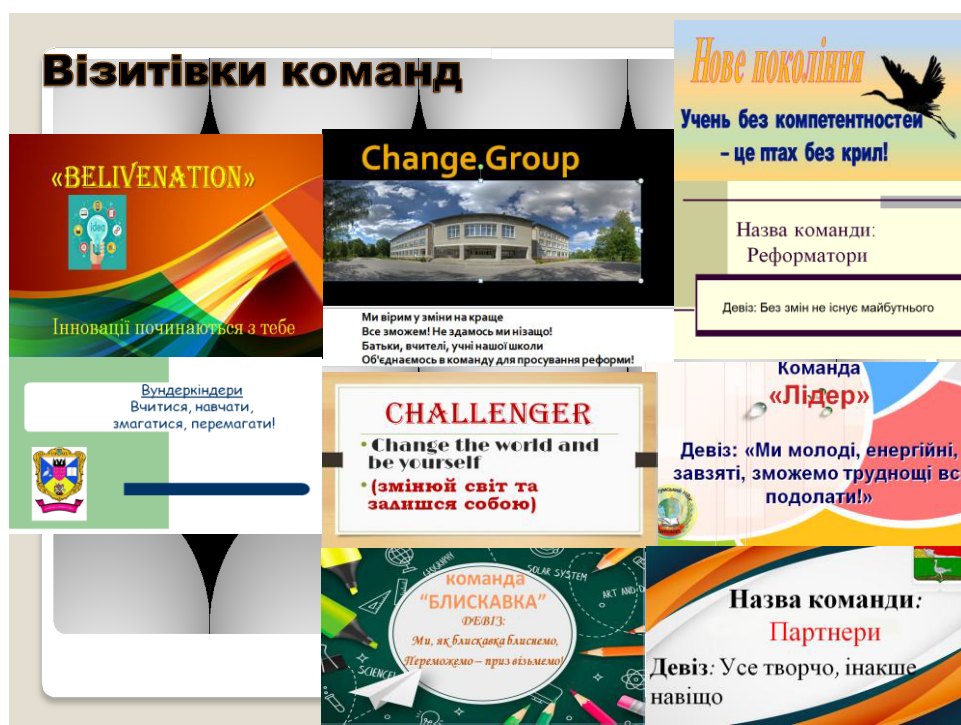
2) Привернення уваги всіх суб'єктів освітнього процесу до різних аспектів концепції «Нова українська школа» та усвідомлення їх значущості для підвищення якості шкільної освіти;

3) Забезпечення ефективної підтримки громадськістю реформи у сфері загальної середньої освіти;

4) Впровадження в діяльність школи педагогіки партнерства, підвищення активності всіх суб'єктів освітнього процесу;

5) Виявлення та підтримка талановитої учнівської молоді, активізація їх творчого потенціалу.

Завдання конкурсу-квесту були зорієнтовані на те, щоб основні концептуальні засади «Нової української школи» протягом тривалого часу ставали предметом обговорення в закладі освіти членами команди – учасниками конкурсу-квесту котрі в ході виконання завдань залучали б до обговорення реформи інших членів шкільного колективу, батьківської спільноти та представників територіальної громади.

Слайд 2.

Важливо, що створення команд-учасників у закладах середньої освіти здійснювалося на засадах педагогічного партнерства, котре надалі мало поглиблюватися і розширюватися. Для цього умовами конкурсу-квесту передбачалося, що учасниками стають зареєстровані команди закладів загальної середньої освіти в кількості 10 осіб, серед яких обов'язково мають бути: шестеро учнів 5-11 класів, два вчителі та двоє батьків учнів. Щоби стати учасником конкурсу, кожна команда мала заповнити реєстраційну електронну форму за наданим посиланням та надіслати її до оргкомітету.

Однією з провідних ідей конкурсу виступала активізація партнерських стосунків усіх суб'єктів освітнього процесу, налагодження творчої співпраці

вчителів, учнів та їхніх батьків під час обговорення та вирішенні конкретних проблем реформування загальної середньої освіти [5]. Тому умови конкурсу передбачали, що предметом оцінювання є результати *командної творчої діяльності*: звіти колективного виконання завдань з кожного модуля; фото чи скановані зображення напрацювань команди (схеми, рисунки тощо), а також фото-відео процесу командного виконання завдань.

З усіма умовами конкурсу, що тривав більше 5 місяців, справилися 10 команд, які представляли різні регіони України. Загальна кількість учасників – 100 осіб, з них 60 – учні 5-11 класів, 20 – вчителі та 20 осіб – батьки учнів.

Що таке реформа?

- Новий імпальний учитель, який володіє сучасними методиками викладання і здатен реалізувати педагогіку партнерства
- Сучасна система управління та адміністрування школи
- Новий зміст освіти, спрямований на формування компетентностей XXI століття
- Модернізація матеріально-технічної бази
- Нові системи контролю якості освіти.
- Новітні способи підвищення кваліфікації педагогів
- Оновлення освітнього середовища для Нової української школи

«Валіза»
Чого навчилися і що візьмемо з собою

Шлях перших чотирьох років від гри до почуття відповідальності й самостійності

Висловлювання:

- Свобода дії вчителя (обирати навчальна мотивація, імпровізація, експериментування);
- Співпраця між учасниками освітнього процесу – учителями, учнями, адміністрацією школи, батьками;
- Виховання інноватора, громадянина, який вміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримуватися прав людини;
- Стимулювання особистого і професійного зростання педагога;
- Інтегроване навчання в початковій школі, профільне у старшій.

Дебати «Реформа в освіті та перспективи»

Слайд 3.

На кожному етапі конкурсу команди-учасниці опрацьовували один з аспектів концепції «Нова українська школа»: освітня реформа та її необхідність; педагогічне партнерство, вчитель НУШ; проблемні питання «Шлях перших чотирьох років від гри до почуття відповідальності й самостійності», «5-9 класи – це час для самовизначення учня», «Освітні технології – це набір сучасного педагогічного навчально-методичного інструментарію, що використовується в освітньому процесі», «Середня школа буде враховувати можливості кожного учня», «Останні три класи нашої школи – це перший крок до професії у майбутньому»). До розгляду журі приймалися лише оригінальні колективні (командні) роботи, що відповідали умовам конкурсу.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ:

Відбірковий тур (I етап)

- команди шкіл-учасників Всеукраїнського експерименту «Формування позитивної громадської думки щодо **освітніх інновацій**»
- 7 модулів із завданнями (за змістом реформи)**
- система заохочень в кожному модулі**
- кінцевий результат – фінальна презентація.

Фінальний етап:

10 команд-фіналістів подають творчо опрацьовану роботу за підсумками першого етапу

Слайд 4.

Конкурс-квест відбувався у два етапи: I етап передбачав відбіркові тури (вересень 2019 р. – лютий 2020 р.); II етап – фінал та оголошення переможців (лютий – березень 2020 р.) (див. Слайд 5).

Зразок форми експертного оцінювання

Критерій оцінки	Максимальний бал	команда	Бухаринська	Окремі бізнес	Вілюшкіл	"Бісмарк"	Нове покоління	Розвиток	Підари	Підприєм	Challenge	Доконт
Формальні вимоги до 3D-файлу-навігатора	2											
Свідомість	1											
Активність та швидкість виконання (за 5 днів)	2											
Візуальна якість	1											
Відповідність завданням	5											
Відповідність тематиці	1											
Глибина чи повнота розробки питання	1											
Оригінальність підходу	1											
Висвітленість проблеми	1											
Рішення проблеми	1											
Аналітика	2											
Навчальність навчально відносин	1											
Відповідність завданню	2											
Всі	2											
Навчальність	1											
Оригінальність, глибина розробки	2											
Фото виконаного завдання	2											
Навчальність	1											
Висвітленість змісту завдання	2											
Власний варіант принципу правдоподібності	2											
Навчальність	1											
Власний варіант принципу	2											
Додатковий бонус за виконання завдання	0											
Модуль 3 завдання 3-слайд Т1 – за творчість	3											
Модуль 3 завдання 4-слайд В1 – за творчість	3											
Модуль 3 завдання 10 – за оригінальність колу	3											
Всі												

Слайд 5.

До кожного завдання конкурсу були розроблені критерії оцінювання, враховувалась також своєчасність виконання завдань та ініціативність команд.

Експертна група оцінювала командну роботу учасників конкурсу-квесту, а дані оцінювання фіксувалися в спеціально розробленій формі на Googl-диску.

ТАБЛО РЕЗУЛЬТАТІВ КОНКУРСУ-КВЕСТУ МОДУЛЬ 2 / 27.10

НАЗВА команди	ранг після М2	набрано балів	Модуль 1 ранг.	Ранг за М2	БАЛІВ за модуль 2
1 Вундеркіндери	2	37,5	2	2	21,0
2 Change Group	7	27,5	5	10	15,0
3 Belivenation	3	34,5	2	5	18,0
4 "Блискавка"	9	26,9	8	9	15,4
5 Нове покоління	1	42,6	1	1	25,6
6 Реформатори	8	27,0	9	8	16,0
7 Лідери	5	31,9	7	4	19,9
8 Партнери	4	33,2	5	3	20,7
9 Challenger	10	26,3	10	7	16,3
10 Діамант	6	30,3	4	6	17,3

ТАБЛО РЕЗУЛЬТАТІВ КОНКУРСУ-КВЕСТУ Модуль 6

НАЗВА команди	ранг після М6	набрано балів	Модуль 1 ранг.	Модуль 2 ранг.	Модуль 3 ранг.	Модуль 4 ранг.	Модуль 5 ранг.	Модуль 6 ранг.	БАЛІВ за модуль 6
1 Вундеркіндери	3	95,3	2	2	2	6	8	6	14,7
2 Change Group	6	84,4	5	10	4	2	3	9	12,7
3 Belivenation	2	97,0	2	5	3	1	1	5	15,0
4 "Блискавка"	9	68,1	8	9	6	9	10	6	14,7
5 Нове покоління	1	105,1	1	1	1	5	2	1	20,7
6 Реформатори	8	73,4	9	8	9	7	5	8	14,0
7 Лідери	7	81,9	7	4	7	8	4	3	16,0
8 Партнери	5	84,5	5	3	8	4	6	3	16,0
9 Challenger	10	67,3	10	7	10	10	9	10	12,5
10 Діамант	4	84,8	4	6	5	3	7	2	16,7

Слайд 6.

За результатами виконання завдань по кожному з 7 модулів створювалося «Табло результатів конкурсу-квесту», в якому відображалися поточні рейтинги команд у ході виконання модулів. Також у фейсбук була створена сторінка «Шлях до школи моєї мрії: Конкурс-квест» <https://www.facebook.com/dreamschoolquest/>

Всі команди-фіналісти отримали «Дипломи фіналістів конкурсу-квесту».

Ставлення	після КК (лют.-бер. 2020)	до КК (вер.-лип. 2019)	січ.-лют. 2019	Динаміка до за	Динаміка за час квесту	Динаміка до (січ.-лют. 2019)
A+ (позитивне, активне)	58,46%	4,29%	24,33%	2,2%	27,60%	6,53%
П+ (позитивне, пасивне)	24,93%	4,29%	37,39%	2,46%	-21,36%	8,90%
П- (негативне, пасивне)	4,15%	5,04%	10,98%	-6,82%	-0,89%	-5,93%
A- (негативне, активне)	2,08%	1,37%	2,37%	0,30%	-0,30%	0,00%
H= (нейтральне)	8,01%	1,66%	18,10%	0,09%	-4,75%	-5,34%
B (важко відповісти)	2,37%	1,66%	6,82%	0,00%	-0,89%	0,00%

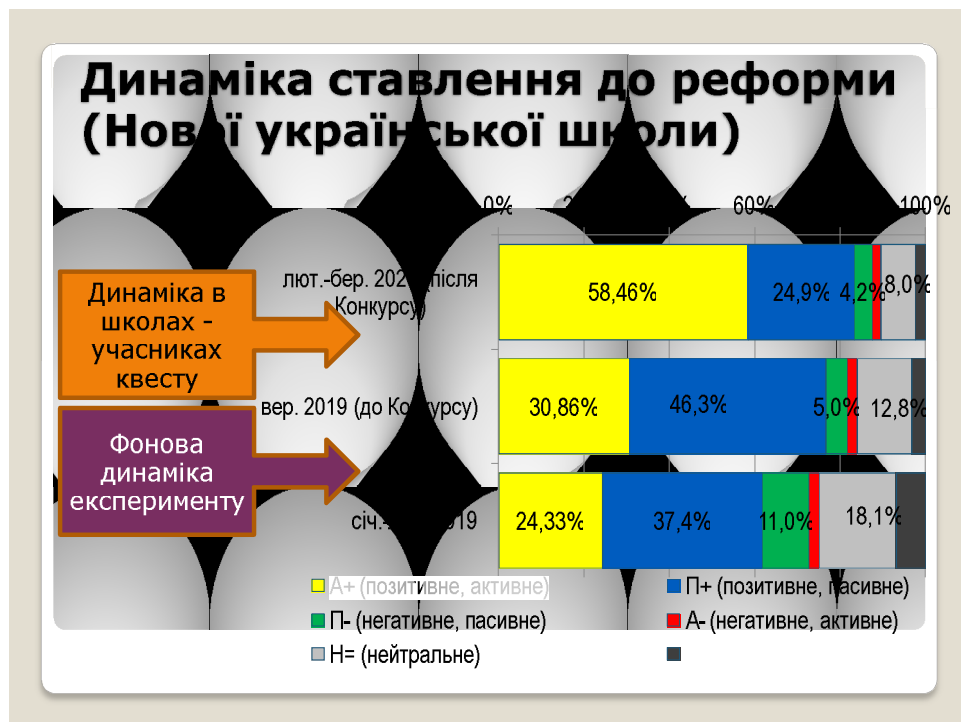
Ставлення до реформи Нової української школи

Слайд 7.

Для кількісної оцінки впливу конкурсу-квесту на ставлення учасників до реформи «Нова українська школа» нами було проведено анкетування членів команд до, у процесі - та після - проведення конкурсу. Окремі результати дослідження представлено на слайдах 7 і 8.

Зауважимо, що ставлення на континуумі «позитивне-негативне» не показали значущої динаміки (тому ми їх тут не вказуємо), а от додавання показника «активності/дієвості - пасивності» дозволило побачити якісні зміни в характері ставлення учасників експерименту до реформи освіти.

Бачимо, що за рік (з лютого 2019 р. по лютий 2020 р.) суттєво – на 34,12% – збільшилася частка учасників експерименту з позитивно-активним ставленням до освітніх інновацій. Причому всього на 6,53% припадає на період до початку квесту (з 24,33% в лютому 2019 р. до 30,86% на початок конкурсу – вересень 2019 р.) і на 27, 6% – на час проведення конкурсу (з 30, 86% на початку до 58,46% – після проведення конкурсу-квесту). Також зменшилася частка учасників з негативно-пасивним ставленням (з 10,98% на початок року до 4,15% – після конкурсу. але більшість із цих змін припадає на вплив інших «фонових» причин, в тому числі і застосування рефлексивних технологій на попередніх етапах експерименту).

Слайд 8.

Так само поступально зменшувалася і частка осіб з нейтральним ставленням до освітніх реформ (з 18,10% на початок до 8,01% – після конкурсу, причому на час до конкурсу і час його проведення припадають приблизно однакові темпи зниження: 4,75% і 5,34% відповідно).

Особливості динаміки ставлення										
	а) запровад. 12-річного терміну навчання		б) запровадження профільного навчання у ст.школі		в) Відміна д/завдань в поч.класах		г) Ранкові зустрічі		д) Партнерство	
	команди	опитані	команди	опитані	команди	опитані	команди	опитані	команди	опитані
активно підтримую	1,12%	2,81%	15,73%	7,63%	0,00%	5,62%	8,99%	8,84%	16,85%	6,43%
загалом позитивне	10,11%	-1,20%	-2,25%	-2,01%	-3,37%	-7,23%	-4,49%	-4,42%	-15,73%	-2,01%
нейтральне	-3,37%	-5,22%	-11,24%	-5,62%	-2,25%	-0,80%	-5,62%	-2,01%	-2,25%	-3,61%
не подоб., не схвалюю, але й не критикую	-3,37%	0,80%	-1,12%	-0,40%	4,49%	0,80%	1,12%	-2,41%	1,12%	-0,80%
відминив(ла) би	1,12%	0,40%	0,00%	0,40%	3,37%	1,20%	-1,12%	0,00%	0,00%	0,00%
різко негат., всім про це кажу	-5,62%	2,41%	-1,12%	0,00%	-2,25%	0,40%	1,12%	0,00%	0,00%	0,00%

Слайд 9.

Під впливом проведення Конкурсу-квесту спостерігається позитивна динаміка ставлення команд-учасників до різних аспектів реформи «Нова українська школа»: «Запровадження 12-річного терміну навчання» («загалом позитивне ставлення» зросло на 10,11%); «Запровадження профільного навчання у старшій школі» («активно підтримую» +15,7%), «Ранкові зустрічі» (+8,99%). У контексті завдань нашого дослідження важливим є те, що на 16,85% збільшилося кількість тих, хто активно підтримує «Партнерство».

Особливості зацікавленість у розвитку освіти реформи в Україні						
бали	Команди		Опитані		Динаміка до-після	
	після	до	після	до	команди	опитані
8-10	78,65%	43,82%	59,84%	46,18%	34,83%	13,65%
5-7	19,10%	43,82%	33,73%	39,76%	-24,72%	-5,02%
1-4	1,12%	11,24%	4,82%	12,45%	-10,11%	-7,63%

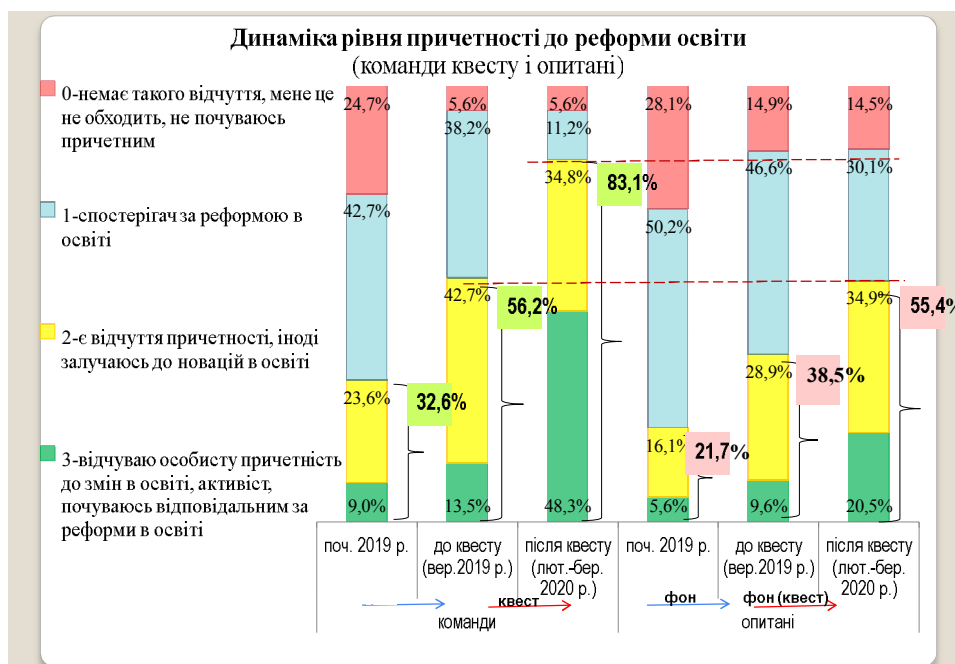
Слайд 10.

Як бачимо (слайд 10), після проведення конкурсу-квесту спостерігається позитивна динаміка особистої зацікавленості у розвитку освітньої реформи в Україні (за шкалою 8-10 балів), особливо це помітно в командах-учасниках (+34,%) та зниження середнього (5-7 балів) і низького (1-4 бала) рівнів також зацікавленості (відповідно – 24,72% та – 10,11%).

Рівень причетності до освітніх реформ	команди			опитані		
	фонові зміни		після квесту (лют.-бер. 2020 р.)	фонові зміни		після квесту (лют.-бер. 2020 р.)
	поч. 2019 р.	до квесту (вер.2019 р.)		поч. 2019 р.	до квесту (вер.2019 р.)	
3 - відчуваю особисту причетність до змін в освіті, активіст, почуваюсь відповідальним за реформи в освіті	9,0%	13,5%	48,4%	5,6%	9,6%	20,5%
2 - є відчуття причетності, іноді залучаюсь до новацій в освіті	23,6%	42,7%	34,8%	16,1%	28,9%	34,9%
1 - спостерігач за реформою в освіті	42,7%	38,2%	11,2%	50,2%	46,6%	30,1%
0 - немає такого відчуття, мене це не обходить, не почуваюсь причетним	24,7%	5,6%	5,6%	28,1%	14,9%	14,5%

Слайд 11.

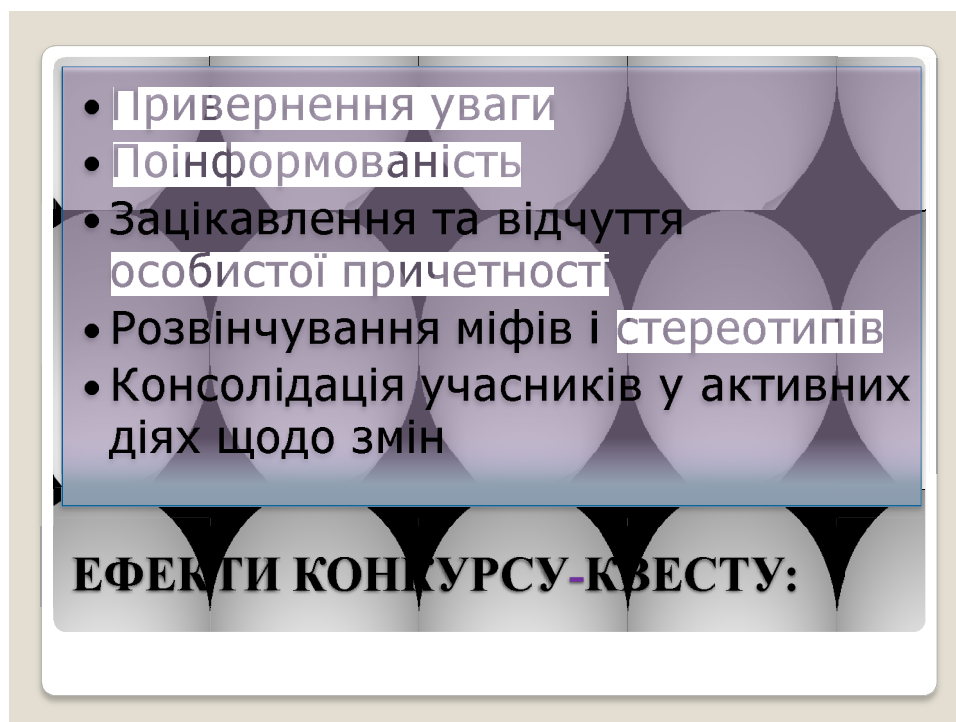
Ми пропонували учасникам Конкурсу оцінити своє відчуття причетності до освітньої реформи (за шкалою від 0 до 3). Результати дослідження представлено на слайдах 11 та 12.

Слайд 12.

Як бачимо (слайд 11 і 12), після проведення Конкурсу-квесту (лютий-березень 2020 р.) 48,4% команд-учасників та 20,5% та 20,5% опитаних «відчуває особисту причетність до змін в освіті, активіст, відчувається відповідальним за реформи освіти». До початку Конкурсу (вересень 2020 р.) таких було відповідно 13,5% та 9,6%, а в лютому 2019 р. – ще менше. Також після проведення Конкурсу суттєво зменшилося тих, хто є «спостерігачем за реформою освіти» - 11,2% команд та 30,1% опитаних порівняно до початку Конкурсу відповідно 38,2% та 46,6%, а в лютому 2019 р. – ще більше.

Суттєво зменшилася також кількість тих, у кого немає відчуття причетності до освітніх реформ («мене це не обходить, не відчуваю причетним») порівняно з лютий 2019 р. – 5,6% в командах і 14,5%. Таких змін не помічено порівно з початком Конкурсу. Проте це є очевидним, адже сама готовність брати участь в освітньому Конкурсі-квесті вже свідчить про зацікавленість освітніми проблемами.

Слайд 13.

Всі учасники конкурсу-квесту позитивно відгукнулися про його проведення і поділилися своїми враженнями у фінішній презентації «Валіза». Для прикладу наведемо декілька висловлювань: *«Розібралися, що таке НУШ. Дізналися багато цікавого і нового. Більше здружилися з вчителями і батьками. Навчилися працювати в команді»; «Мені дуже сподобалося працювати в команді. Я навчилася більше дослухатися до інших. Зараз відчуваю себе задоволеною, бо була корисною та допомагала команді. З цього конкурсу я візьму з собою знання та інформацію про освітню реформу, яка буде*

змінювати процес навчання в школі»; «У процесі командної роботи я навчився бути більш уважнішим до людей, вміло доносити до інших власну думку, бути важливим і корисним у команді. Я впевнений, що реформування в освіті має якісно змінити ставлення учнів до навчання, допомогти старшокласнику зорієнтуватися у виборі професії та ринку праці. Важливо також, щоб отримані знання були корисними для життя»; «У процесі командної роботи я навчилася працювати на перспективу, орієнтуючись на майбутнє; спілкуватися з людьми, прислухаючись до їхньої думки. Я впевнена в тому, що для здійснення якісних змін в освіті необхідна співпраця вчителів, батьків та освітніх органів, розуміння сучасного світу та віру в дітей – майбутнє нашої України»; «Спасибі за гарну роботу в команді. Обов'язково візьму правила команди в свою скарбничку знань. Командна робота вчить співпраці та толерантності... Приємно усвідомити, що і я доклала свої зусилля до формування позитивної громадської думки щодо Нової української школи. Адже саме молодь є нашим майбутнім» тощо.

Висновки

Застосування соціально-психологічної технології Конкурсу-квесту, з урахуванням дотримання вимог до організації команд, процесуальної взаємодії, використання технік групової роботи та обов'язкового залучення кожного члена команди, було визначене нами як перспективне з точки зору встановлення та налагодження взаємодії учасників - суб'єктів освітнього процесу, яке відповідає вимогам конструктивності в організації взаємодії.

Організація і проведення Всеукраїнського конкурсу-квесту «Реформа – шлях до школи моєї мрії», в якому взяли участь 10 команд – представників різних регіонів України, виявило зацікавленість учителів, учнів і їхніх батьків основними ідеями реформування загальної середньої освіти. Підвищення рівня позитивно-активного ставлення учасників конкурсу до різних складових концепції «Нова українська школа», особистісної зацікавленості та відчуття причетності до освітніх реформ свідчить про те, що розроблений нами конкурс-квест можна розглядати як одну з можливих соціально-психологічних технологій формування позитивної громадської думки до освітніх інновацій у закладах середньої освіти.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі є вивчення соціально-психологічних чинників, які впливають на мотивацію участі та ефективність впливу конкурсу-квесту «Реформа – шлях до школи моєї мрії» на формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій, запровадження педагогічного партнерства в закладі загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1) Гриценок Л.І. Капустюк О.М., Юрченко В.І. Конкурс-квест як технологія підтримки освітніх змін // ВІСНИК ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ. – Випуск 25. – 2019. – [http://www.psyh.kiev.ua/Збірник наук. праць. - Випуск 25](http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._Випуск_25)

2) Гриценок Л.І. Питання релевантності соціально-психологічних технологій забезпечення підтримки вчителями освітніх реформ з урахуванням типів ставлення до освітніх інновацій. Освітній простір в контексті гуманістичної парадигми: психологічні пріоритети сучасності : збірник наукових праць / за ред. С.Д.Максименка. – Київ-Оттава: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Fundamental And Applied Researches In Practice Of Leading Scientific Schools, 2020. – с.28-40.(233 с.) ISBN 978-1-77192-432-
<https://fdotadotr.files.wordpress.com/2020/05/d09cd0b0d182d0b5d180d196d0b0d0bbd0b8-d0bad180d183d0b3d0bbd0bed0b3d0be-d181d182d0bed0bbd183-d098d09f.pdf>

3) Гриценок Л.І. Соціально-психологічні технології як інструмент забезпечення підтримки громадськістю освітніх змін/ Л.І. Гриценок // Перспективні напрямки розвитку сучасних педагогічних і психологічних наук : збірник тез науково-практичної конференції (м. Харків, 7-8 лютого 2020 р.) - Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. – Ч.ІІ. – С. 96-100.

4) Климкович Е. В. Квест как современная форма популяризации гуманитарного знания / Е. В. Климкович // Вестн. ун-та правительства Москвы. – 2017. – № 4. – С. 42-46.

5) Кравчук С.Л. До проблеми дослідження соціальної компетентності як умови партнерської взаємодії учасників процесу реформування //Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2019. - № 3 (42). – С. 102-107. doi: 10.37203/kibit.2019.42.16

6) Фуллан Майкл Выбор ложных движущих сил для реформы целостной системы // Вопросы образования. 2011. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vybor-lozhnyh-dvizhuschih-sil-dlya-reformy-tselostnoy-sistemy>

7) Юрченко В.І., Гриценок Л.І. Вплив конкурсу-квесту на ставлення учасників до реформи «Нова українська школа» //Наукові студії із соціальної та політичної психології. – 2020. – 45 (48).

Остання зміна цієї сторінки: 11:27, 27 травня 2020